

In Memoriam
Prof. Dr. İsmail Türk'ün Anısına
(1928-2015)



Değerli ve sevgili ağabeyimiz, hocamız olan; eşini izleyerek son iki ay içinde ölen Prof. Dr. İsmail Türk hakkında iki sayfalık bir yazı göndermem istenince aşağıdaki konularda özet açıklama ve alıntılar vermek istedim. Bunları 2013 tarihli “Prof. Dr. İsmail Türk’e Armağan” kitabından aldım. (Bulutay, T, S. Soydemir, D.Ö. Çubukçu (2013)).

Yazım iki kısa özetten oluşuyor: İlk kısımda hocamızın öğrenim ve öğretim yaşamı anlatılıyor, sonra Sermaye Piyasası Kurulu’ndaki hizmetleri özetleniyor. Sonra Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı’nın, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı’nın, bu Kurulun kıdemli bir üyesinin değerlendirmelerine yer veriliyor. İkinci kısımda ağabeyimizin iktisat ve maliye kuramlarına katkılarına ve son dönemlerde dünyada ve Türkiye’de yaşanan iktisadi olay ve politikalara olası tepkilerine dikkat çekiliyor.

“Mülkiye’ye 1957 yılında asistan olarak girdiğimde İsmail Türk Fakülte’de asistandı. Kula’da doğmuş, büyümüş, o zamanlar yatılı parasız (leyli meccani)

sınavını üstün başarıyla kazanarak Galatasaray Lisesi'nde okumuş, sonra Mülkiye'de burslu okuma hakkı kazanmış, Mülkiye'den de üstün bir başarıyla mezun olmuştur. Başarıları Dışişleri Bakanlığı sınavlarında, hiç aksatmadan geçtiği akademik kademe sınavlarında da sürmüştür. Bu başarıların Kula gibi küçük bir kazada okumuş bir kişi tarafından elde edilmiş olması onları çarpıcı kılmaktadır.” (Bulutay, 2013: 11)

“Prof. Dr. İsmail Türk, çok sayıda baskı yapmış kitaplarıyla, öğrencilerini değerli bilgilerle donatan dersleriyle, akademik ortamdaki sıcak dostluk ve etkinlik yollarıyla diğer öğretim üyelerine sağladığı sevgi ve bilgi katkılarıyla Türkiye’de Maliye Bilimini yükseltilere çıkarmış değerli bir bilim adamıdır. Ayrıca İ. Türk Sermaye Piyasası Kurulu’nu kurucu başkanı olarak kurmuş ve geliştirmiştir. Bu büyük başarı ve hizmetleri anmak için, bir önceki ve bugünkü Mülkiyeliler Birliği Yönetimlerinin kararlarıyla bu armağanı hazırladık.” (Bulutay, 2013: 7)

“Bir yandan insani yanları son derece gelişmiş olan ve insani çok seven hocamız aynı zamanda gençlere farklı fikirlerle de olsa bir arada yaşayabilecekleri konusunda öncülük etmiştir. İnsanları ve öğretim üyelerini siyasi görüşleriyle değil de liyakatleriyle değerlendirmiş ve hatta en zor dönemlerde bile Diogenes’in meşhur sözünü sıkça kullanarak öğrencilerine yol göstermeye çalışmıştır.

Öğrencisi olmaktan büyük onur duyduğum İsmail Hoca için hazırlanan bu armağan çalışması için Mülkiyeliler Birliği’ne ve Armağanı hazırlayan hocalarımıza ve katkıda bulunanlara çok teşekkür ederim.” (Karatepe, 2013: 1)

“İsmail Hoca’nın başkanlık yaptığı yılların bir başka özelliği ise Sermaye Piyasası Kurulu’nun yeni kurulmasından dolayı bir yandan farklı kurumlardan gelen ve o güne kadar farklı misyonlarla yetişmiş personel arasındaki uyumun sağlanması öte yandan da Kurul’un geleceği için bir parçası olmaktan onur duyduğum uzman kadrosunun oluşturulup geliştirilmesiydi. İsmail Türk Hoca kurumsal anlamda her iki işi “sakin ve akademik” kimliğiyle çok başarılı bir şekilde yönetti ve bugünkü sermaye piyasasının ve Sermaye Piyasası Kurulu’nun temellerini attı.” (Ertaş, 2013: 3, 4)

“Kendisinin (İsmail Türk’ün) değişimiyle uzun gelecekte varlığını ve öğrenimini sürdüreceği bu kurumun kendinden beklenen “güven ve istikrarı” sağlayabilmesi için bu kadroların seçimi ve eğitimi oldukça önemliydi. İsmail Hoca Türkiye’nin ilk bağımsız idari otoritesinin oluşumunu çeşitli kaygılardan uzak sadece teknik ve kurumsallaşma bazında yapılmasını sağlamıştır. Üstelik Kurul’un ilk kadrolarının farklı kurumlardan gelmesi nedeniyle onlar arasında yetiştirme farklılıklarının yumuşatılması ve uyumlu çalışma ortamının oluşturulması onun önemli işlerindendi.” (Soydemir, 2013: 177)

“İ. Türk, J.M. Keynes’in ünlü “Genel kuram...” kitabını 1936 yılında yayınladığını belirtiyor, Keynes kuramının temel görüşlerini beş başlık altında özetliyor. Bunlardan ilki şudur: “Ekonomi klasik iktisatçıların iddia ettikleri gibi her zaman tam çalışma halinde dengede değildir. Ekonomi için; aşırı istihdam, noksan istihdam, tam istihdam dengelerinden birinde bulunmak bahis konusu olabilir, genel hal budur. Klasikler üç dengeden sadece birini, tam istihdam dengesini kabul etmişlerdir. Bu hatalıdır.”

“Diğer dört görüş özetle şunlardır: (i) ‘Faizin fonksiyonu klasik iktisatçıların ileri sürdükleri gibi yatırım tasarruf eşitliğini sağlamak değildir. Faiz para arzı ile para talebi arasında denge sağlar... (ii) Ücret düzeyinin düşmesiyle istihdam hacminin her zaman yükselmesi beklenemez... (iii) Piyasaya arz olunan her mal talebini kendi yaratmaz... (iv) Ekonominin tam çalışma düzeyinin altında dengede bulunduğu zamanlarda özel harcamalarla, kamu harcamaları birbiriyle rekabet halinde değildir.” (Bulutay, 2013: 12)

“Son yıllarda buhrandan çıkarmakta bel bağlanan temel araç hâlâ para politikasıdır. Faizleri düşürerek, faiz koridorları icat ederek, tahvil, hisse senetleri alarak –ve bütün bunlara ‘quantitative easing’ gibi şık adlar vererek- piyasaya bol para sunulmaya çalışılıyor. Para politikasını destekleyecek araçlar da yıllardır sürdürülen ‘özelleştirmeler’e ve ‘kuralsızlaştırmalar = deregulationlar’a devam etmek, kamu harcamalarını kısmak, vs. ... bırakın sosyalist düzen gibi uç çözümler düşünmeyi, kapitalist sistemin saklanması zor –gelir dağılımının bozulması, işsizlik, eğitim yetersizliği, vs. gibi- kusurlarını telafiye yönelik araçlar bile akla getirilmek istenmemektedir.” (Uluatam, 2013: 33-35)

Kanımcı Ağabeyim İsmail Türk, yakın çalışma arkadaşı Özhan Uluatam’ın bu görüşlerini paylaşacaktı.

Tuncer Bulutay

* Yukarıda belirtilen bütün yazılar şu kitapta yer almaktadır: Bulutay, T., S. Soydemir, D. Özkök Çubukçu (2013). Prof. Dr. İsmail Türk’e Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayını, 20 Mayıs 2013.

